

Flyktninger skal ikke forskjellsbehandles

Av Jan Otto Myrseth, biskop i Tunsberg bispedømme

Publisert i Vårt Land: 22/02/2024

MENNESKEVERD: Forskjellsbehandling av flyktninger basert på landbakgrunn er etisk og rettslig uakseptabelt.

LIKEVERD: «Hvis vi virkelig mener at alle mennesker er like mye verdt, er geografisk avstand, kultur og religion irrelevant for hvem vi skal bistå», skriver biskop Jan Otto Myrseth. Bildet viser barn i flyktningleiren Moria i Hellas. (Foto: Erlend Berge/Avisen Vårt Land)

Europa og Norge har vist en sterk vilje til å ta imot og bosette ukrainske flyktninger. Denne solidariteten for mennesker på flukt er positiv og noe vi skal bevare. Til tross for at myndighetene nå innfører flere restriksjoner for flyktninger fra Ukraina, ser vi fortsatt en forskjellsbehandling av flyktninger basert på landbakgrunn som er etisk og rettslig uakseptabel.

Ifølge kristen tro er alle mennesker skapt i Guds bilde, likeverdige og med det samme ukrenkelige menneskeverdet. Asylsøkere og flyktnings rettigheter slik de er forankret i internasjonale konvensjoner og norsk lov korresponderer med grunnleggende verdier i kristen etikk. Det er derfor en oppgave for kirken å påpeke når menneskerettighetene og menneskeverdet krenkes. På samme måte som kirken må arbeide hver dag for å ikke forskjellsbehandle i sitt eget engasjement for flyktninger.

A- Lag og B-lag

Vi er bekymret for den forskjellsbehandlingen som vi ser av flyktninger. Både private aktører, trossamfunn, kommuner og staten bidrar til å skape et A-lag og et

B-lag av flyktninger der ukrainske flyktninger favoriseres. Noen eksempler er private aktører som bistår kun ukrainere med aktiviteter og utstyr, gratis bussbilletter til ukrainere, kommuner som kun vil bosette flyktninger fra Ukraina og statlige myndigheter som utlyser øremerkede midler til tiltak kun for ukrainske flyktninger. Et nytt eksempel er regjeringens ønske om lovendring slik at ukrainere kan jobbe som bussjåfører uten å oppfylle kravet om fire års botid i Norge. Hvorfor kan ikke alle flyktninger få denne muligheten?

Det er ikke bare etiske grunner til at det er uakseptabelt at kommuner prioriterer flyktninger basert på nasjonalitet. Ventetiden i asylprosessen og videre på bosetting er svært krevende for de det gjelder. Noen flyktninger fra andre land enn Ukraina har ventet i over to år for å få behandlet sine søknader om asyl, og må kanskje vente enda lenger før de blir bosatt i en kommune og får startet livene sine. De opplever at flyktninger fra Ukraina blir bosatt i kommuner bare etter noen uker. Dette kan føre til mistillit overfor myndighetene og en misnøye som kan svekke integreringen på sikt. Det kan også gi økt risiko for sosial uro og spenninger mellom ulike grupper av flyktninger. Lang ventetid på mottak kan også føre til svekket psykisk helse hos allerede traumatiserte flyktninger.

Fordommer og fremmedfrykt

Denne forskjellsbehandlingen fører til et klasseskille mellom flyktninger og en rangering av mennesker som vi ikke kan akseptere. Dette kan utgjøre et brudd på både norsk lov og våre internasjonale forpliktelser etter FNs Rasediskrimineringskonvensjon og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 14. Når flyktninger med ulik etnisk bakgrunn får ulike rettigheter, og når etnisitet blir avgjørende for hvem som skal bosettes i en kommune, så kan dette utgjøre brudd på diskrimineringsloven.

Det hevdes at det er riktig å prioritere ukrainske flyktninger fordi de er «nær oss» geografisk, kulturelt og religiøst. Dette er en logikk som kan antyde at mennesker har ulik verdi basert på sin opprinnelse, og er en holdning som kan skape fordommer og fremmedfrykt. Hvis vi virkelig mener at alle mennesker er like mye verdt, er geografisk avstand, kultur og religion irrelevant for hvem vi skal bistå. Flyktninger skal ikke forskjellsbehandles.